

PATVIRTINTA

Sangrūdodos pagrindinės mokyklos direktoriaus

2024 m. vasario 1 d. įsakymu Nr. JA-7

PRIEŠMOKYKLINIO IR IKI MOKYKLINIO UGDYMO MOKYTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 8

I SKYRIUS BENDROJI DALIS

1. Sangrūdodos pagrindinės mokyklos priešmokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo mokytoju gali dirbti asmuo, turintis atitinkamą kvalifikaciją, susipažinęs su darbo metu naudojamų įrenginių eksploatavimo taisyklėmis, pasitikrinęs sveikatą ir instruktutas (įforminus instruktavimų registravimo žurnaluose).

II SKYRIUS PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

2. Pavojingi, kenksmingi ir kiti rizikos veiksniai, esantys ar galintys pasireikšti darbuotojo darbo aplinkoje, galimas poveikis darbuotojo saugai ir sveikatai, prevencinės priemonės:

Pavojingas veiksnys	Galimos pasekmės	Veiksmai norint išvengti pavojaus
 Elektros srovės poveikis	Galimos traumos, širdies darbo sutrikimas, mirtis.	Neliesiti plikomis rankomis neizoliuotų srovinių elektros įrangos dalių, pačiam neremontuoti elektrinių įrankių, kirtiklių, jungiklių, kištukinių lizdų, nekeisti saugiklių.
 Įrenginių ir įrankių eksploatavimo reikalavimų nesilaikymas	Galimos traumos.	Nuolat tikrinti įrankių ir įrenginių techninę būklę, tvarkingumą, nedirbti su netvarkingais įrankiais ir įrengimais, juos naudoti pagal paskirtį ir laikantis jų eksploatavimo reikalavimų.
 Krentantys daiktai	Galimi galvos, galūnių sužalojimai.	Daiktus, įrankius, priemones darbo vietoje sudėti taip, kad jie negalėtų nukristi.
 Paslydimas, suklypimas, pargriuvimas	Galimos įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, raumenų sistemos sužalojimai.	Darbo vietoje grindų dangos turi būti neslidžios, sausos, lygios, nuolat valomos. Dėvėti avalynę, pritaikytą prie darbuotojo darbo aplinkos. Išsiliejus skysčiams nedelsiant juos išvalyti, naudojant tinkamą valymo metodą.
Higieninių, sanitarinių reikalavimų nesilaikymas	Galimybė susirgti užkrečiama liga.	Naudoti asmenines apsaugos priemones. Vadovautis saugos duomenų lapuose nurodytais reikalavimais.
 Darbo vietos ir praėjimo	Galimi įvairūs sužeidimai, traumos	Palaikyti tvarką darbo vietose, neužgriozdinti daiktais, priemonėmis. Kur galima, siekiant išvengti sužeidimų, klūti reikie pašalinti. Jei

užgriozdinimas daiktais		kliūtis pašalinti neįmanoma, reikia naudoti tinkamus barjerus ir/arba įspėjamuosius ženklus.
 Kritimas iš aukščio, kopėčių eksploatavimo reikalavimų nesilaikymas	Galimi įvairūs sužeidimai.	Palipimui naudoti tik stabilias, tvarkingas paaukštinimo priemones (kopėčias, lipynes), dirbant aukštyje, būti atsargiam. Draudžiama nuo paaukštinimo priemonių šokti.
Dūžtantys daiktai (stiklas), šukių valymas	Galimybė įsipjauti į aštirus daiktus, briaunas.	Sudužusių indų, taros šukes imti užsimovus pirštines.
Nepakankamas darbo vietos apšvietimas	Didėja akių nuovargis, regos susilpnėjimas, galimos darbo klaidos.	Jeigu bendras apšvietumas yra mažesnis už nurodytą teisės aktuose, būtina didinti šviestuvų kiekį ar papildomai naudoti kilnojamus šviestuvus.
 Kritimas nuo laiptų	Kritimo, išnirimo rizika, galimos traumos, įvairūs sužeidimai	Būti atsargiems lipant laiptais ar nulipant nuo jų. Kritimų nuo laiptų padeda išvengti turėklai, pakopų padengimas slydimui atsparia danga, geras matomumas ir tinkamas pažymėjimas bei pakankamas apšvietimas.
 Cheminės medžiagos (valymo, dezinfekavimo priemonės)	Dėl neatsargaus elgesio su jomis galimi apsinuodijimai, nudegimai, alerginės reakcijos.	Vadovautis saugos duomenų lapuose nurodytais reikalavimais bei nurodytomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis. Draudžiama chemines medžiagas ragauti, uostyti (esant dezinfekcijos atvejui, dezinfekuojant žaislus, kitas priemones).
Fizinė perkrova (vienkartinis kėlimas, priklausomai nuo krovinio kėlimo aukščio ir rankų padėties keliant krovinį, moterims nuo 3 iki 16 kg, vyrams nuo 5 iki 25 kg).	Galimos įvairaus sunkumo traumos pečių, alkūnės, riešo bei plaštakos srityse, nugaros raumenų patempimai, stuburo pažeidimai. Neigiama įtaka širdies-kraujagyslių sistemos veiklai bei kiti galimi kūno pažeidimai.	Nekelti daiktų, kurių masė nežinoma. Pasirinkti tinkamą kėlimo ir nešimo būdą. Vengti staigių kūno pasisukimų, nekelti sunkių daiktų aukščiau pečių, pasirūpinti, kad ėjimo kelias būtų laisvas. Nekelti vienam daiktų (detalių, ruošinių, įrenginių), viršijančių leistiną krovinio kėlimo normą. Daiktus, viršijančius leidžiamą kėlimo svorį, kelti dviese, jeigu nėra galimybių tai atlikti dviese, būtina naudotis kėlimo įrenginiais.
 Triukšmas (darbas triukšmingoje aplinkoje)	Neigiamas poveikis klausos organams, visam organizmui.	Stengtis vaikus suburti bendriems užsiėmimams, neleisti jiems išdykauti.
 Karšti maisto produktai, skysčiai, įkaitę paviršiai	Galimi įvairūs terminiai sužeidimai.	Nesiliesti ir plikomis rankomis neliesi įkaitusių paviršių. Būti atsargiam dalinant maistą vaikams.
Psichologinė įtampa, stresas, smurtas	Galimos traumos, sunkūs sužalojimai.	Stengtis išvengti stresinių situacijų, nekonfliktuoti su bendradarbiais, vaikų tėvais, kolegomis. Konfliktus spręsti taikiai.
Nepalankios meteorologinės sąlygos	Galimi įvairūs susirgimai, nušalimai, traumos.	Įvertinti meteorologines sąlygas, apsirengti tinkamus šioms sąlygoms darbo rūbus, avalynę. Esant audrai, perkūnijai, darbus lauke nutraukti.

1. Priešmokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo mokytojas privalo naudotis įstaigos suteiktomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis:

1.1.   darbo chalatu, prijuoste (dalinant maistą ir pan.);

1.2. darbo pirštinėmis (plaunant, valant žaislus, inventorių, dulkes ir pan.).

2. Priešmokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo mokytojas privalo plaunant, valant žaislus, inventorių, dulkes, dalinant vaikams paruoštą maistą dirbti su asmeninėmis apsaugos priemonėmis.

3. Darbdavys, esant reikalui, turi teisę nemokamai išduoti darbuotojui daugiau asmeninių apsaugos priemonių negu numatyta pagal asmeninių apsaugos priemonių sąrašą. Asmeninės apsaugos priemonės išduodamos priklausomai nuo atliekamo darbo.

4. Draudžiama darbo drabužius, asmenines apsaugos priemones susegti smeigtukais, adatomis, kišenėse laikyti pašalinius daiktus, naudoti juos ne pagal paskirtį.

5. Asmens higienos reikalavimai:

5.1. dirbti tik su tvarkingais ir švarias drabužiais;

5.2. laikytis asmens higienos reikalavimų ir mokyti jų vaikus;

5.3. darbo vietoje nelaikyti maisto produktų;

5.4. nelaikyti kartu asmeninių ir darbo drabužių;

5.5. pakilus darbuotojo kūno temperatūrai, ar kitaip sunegalavus, pranešti tiesioginiam vadovui ir kreiptis į gydymo įstaigą.

6. Atsižvelgti į individualių vaikų ugdymo (si) poreikius ir amžių, įstaigos ikimokyklinio ugdymo programos tikslus, vadovautis ikimokyklinio ugdymo įstaigos higienos normomis ir taisyklėmis.

III SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

7. Atidžiai apžiūrėti savo darbo vietą, pašalinti nereikalingus daiktus, galinčius trukdyti dirbti, įsitikinti, ar grindys sausos, neslidžios, vizualiai patikrinti, ar pakankamas vietinis apšvietimas.

8. Vizualiai apžiūrėti grupės patalpose esančius elektros įrenginius: ar nenutrūkę elektros laidai, jungiantys įrenginį su elektros tinklu, ar nepažeista jų izoliacija ar laidai apsaugoti nuo atsitiktinių mechaninių pažeidimų, įsitikinti, kad vaikams prieinamose vietose elektros lizdai uždengti specialiomis apsaugos priemonėmis.

9. Jungiant elektros įrenginius įsitikinti, ar pakankamo ilgio kabelis, jo prailginimui galima naudoti tik tvarkingus pramoninės gamybos prailgintuvus.

10. Įrenginius, išskyrus jungiamus komutaciniais aparatais arba kištukiniais sujungimais, prijungti ir atjungti turi VK (vidurinę kvalifikaciją) turintis apsaugos nuo elektros kategorija.

11. Palaikyti tvarką grupės patalpose, tinkamai ir saugiai sustatyti grupėje stalus, kėdes ir kitą inventorių, sudėti žaislus. Neužkrauti išėjimų iš grupės patalpų, vaikščiojimui skirtų takų.

12. Prieš darbo pradžią būtina nuvalyti, nuplauti ant žaislų, inventorius susidariusias dulkes. Dirbant būtina mūvėti guminės pirštinės.

13. Patikrinti darbo inventorių (žirkles, adatas), kitas darbui reikalingas priemones. Smulkūs daiktai ir kt. turi būti vaikams neprieinamoje vietoje.

IV SKYRIUS DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

14. Jei atliekant kokius kitus darbus, atsiranda būtinybė valyti grindis (pvz.: kažką paliejus, sudaužius ir kt.), nutraukti vykdomus darbus ir išvalyti grindis. Slidus, šlapias grindinys – galimybė paslysti, griūti, susižeisti.

15. Valymo ir dezinfekavimo priemonės turi būti sandariai uždarytos ir laikomos užrakintos.

16. Išėjus į lauko žaidimo aikštelę, apžiūrėti ją ir smėlio dėžę, kad nebūtų stiklo šukių, kitų aštrių daiktų, esant reikalui pašalinti.

17. Žiemą patikrinti, ar nuvalytas sniegas nuo takelių, ar jie pabarstyti smėliu.

18. Darbo metu būti atidžiam, atsargiam, nesikalbėti su pašaliniais ir netrukdyti dirbti kitiems.

19. Nuolat stebėti kiekvieno vaiko sveikatos būklę, daug dėmesio skiriant naujai atvykusiam vaikui adaptacijos laikotarpiui.

20. Vaikų ugdymo veiklos metu stebėti jų elgesį. Jei reikia, sudrausminti, bet negąsdinti jų, nenaudoti fizinių bausmių.

21. Vaikų ugdymo metu, pravedant pamokėles, užsiėmimus, auklėtojas turi būti atidus, stebėti ugdytinius, jų veiksmus. Išaiškinti vaikams saugius atlikimo būdus.

22. Užtikrinti vaikų saugumą, kad:

- 22.1. vaikai nesusižeistų aštriais daiktais;
- 22.2. nelieštų prietaisų, elektros kištukinių lizdų bei nekištų į juos daiktų;
- 22.3. nenukristų nuo laiptų ir pan., neliptų į nesaugų aukštį.
23. Nepalikti vaikų vienu be priežiūros patalpoje, visų pasivaikščiojimų kieme metu ar einant už įstaigos teritorijos ribų.
24. Maistą dalinti apsirengus asmenines apsaugos priemones (chalatą ar prijuostę).
25. Puodo dangtį atidaryti atsargiai, nedarant staigių judesių, kad išvengti nudegimo garais.
26. Maisto dalinimo metu būti atsargiam, neapsilieti ir neaplieti vaikų karštais patiekalais, nenudegti rankų, liečiant karštus puodus.
27. Nekišti rankų ar kitų kūno dalių ten, kur veržiasi garai, nesiliesti prie karštų indų, nes galima apsideginti.
28. Į grupę, prie staliukų indus su karštu maistu nešti po vieną ar sukrautus ant padėklo, nekrauti vieno indo ant kito.
29. Nešant maistą, pasirinkti laisvą, be kliūčių, lygų ir trumpiausią kelią.
30. Karštą sriubą ir gėrimus (gaivą, arbatą ir pan.) patiekti, (išpilstyti į lėkštes, puodelius ar stiklines) kol nėra vaikų.
31. Nenešti indų ir kitų daiktų rankose laikant virtuvinius reikmenis. Nešant virtuvinius reikmenis, peilius ir pan., smaigalį nukreipti žemyn.
32. Naudoti tik tvarkingus peilius ar kitus virtuvės reikmenis. Netikrinti pirštais peilių ar kitų virtuvės reikmenų aštrumo.
33. Naudojant peilį produktų (duonos ar kt.) pjaustymui ar valymui, jo ašmenis nukreipti nuo savęs. Laikant peilį, nedaryti staigių judesių.
34. Pjaustant produktus naudoti padėklus. Pirštus, kai pjaustymo metu laikomi produktai, palenkti delno link.
35. Neleisti arti pjaustymo vietos būti kitiems asmenims, kad atsitiktinai peiliu nesužeisti.
36. Nepalikti vaikams pasiekiamoje vietoje peilių ir kitų aštrių įrankių.
37. Sudužusių indų šukes, įskilusių indus imti užsimovus pirštines.
38. Norint pasiekti aukščiau esančius darbinius paviršius, draudžiama lipti ant stalų, suolų ar kitų atsitiktinių paaukštinimo priemonių.

39. Naudotis tik tvarkingomis inventorinėmis kopėčiomis. Draudžiama nuo paaukštinimo priemonių šokti.

40. Kopėčios turi būti naudojamos taip, kad darbuotojas visada galėtų patikimai stovėti ant jų ir laikytis.

41. Kai lipant kopėčiomis rankoje nešamas krovinys, jo svoris ir konfigūracija neturi trukdyti saugiai lipti ir laikytis.

42. Skečiamosios kopėčios turi būti sukabintos specialiu kabliu, kad pačios neišsiskęstų, ir aprūpintos neslystančiais antgaliais.

43. Skečiamąsias kopėčias, lipynes pastatyti stabiliai, apsaugoti nuo įgrimzdimo, ir virtimo.

44. Lipti kopėčiomis galima į tokį aukštį, kad paskutinė viršutinė pakopa būtų ne žemiau kaip krūtinės lygyje. Tik lipynėse su laikymosi apsauga leidžiama užlipti ant viršutinės pakopos.

45. Jei dirbama stovint ant kopėčių, jas reikia statyti taip, kad nuo kopėčių nereikėtų siekti didesniu atstumu nei per ištiestos rankos ilgį.

46. Draudžiama siekti pasilenkiant į šoną. Jei reikia pasiekti toliau, nei pasiekama ištiesus ranką, reikia perstatyti kopėčias. Draudžiama nuo skečiamųjų kopėčių lipti į kitas darbo vietas ir praėjimus.

47. Nenaudoti sugadintas kopėčias, pvz., medines kopėčias įlūžusiais ilginiais ir skersiniais, deformuotas arba įtrūkusias metalines kopėčias.

48. Priešmokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo mokytojui draudžiama:

48.1. liesti rankomis arba įrankiais, elektros laidus ir kitus įrenginius su elektros įtampa;

48.2. tempti, sukuti, perlenkti elektros kabelį, jungiantį jį su elektros tinklu, statyti ant kabelio krovinius;

48.3. lipti ant apšildymo, santechninių įrenginių, atsitiktinių pakylų (dėžių, ištrauktų stalčių, atidarytų durelių ir pan.);

48.4. atremti kopėčias ir pačiam remtis į langų rėmus ar stiklus;

48.5. lipti ant kopėčių dviem darbuotojams;

48.6. stovėti ar vaikščioti po kopėčiomis, jei ant jų užlipęs kitas darbuotojas;

48.7. kelti sunkius daiktus stovint ant kopėčių, sukiotis, lankstytis ant kopėčių, nes

galima prarasti pusiausvyrą ir nukristi;

48.8. dirbti ant kopėčių ir kitų paaukštintimų patalpoje, esant tik vienam žmogui;

48.9. drėgnu skuduru, šepėčiu, šluota arba rankomis liesti ir valyti elektros laidus, elektros kištukinius lizdus, jungiklius, elektros įrengimus, atidaryti paskirstymo dėžutes ir skydelius;

48.10. liesti nutrūkusius, su pažeista izoliacija laidus, netvarkingus kištukų lizdus, jungiklius, kitus elektros įtaisus;

48.11. vaikų buvimo patalpose naudoti elektrinius prietaisus (virdulius, vandens kaitinimo spirales, lygintuvus ir pan.);

48.12. atlikti bet kokią dezinfekciją esant vaikams patalpoje (grupeje).

49. Šiukšles, atliekas krauti į specialiai tam skirtą vietą (tara), nepalikti jų praėjimuose, kampuose ir neapšviestose vietose.

50. Draudžiama šiukšles šiukšlinėse ir polietileniniuose maišuose spausti rankomis, kojomis ar kita kūno dalimi, nes yra pavojus susižeisti aštriais, smailiais šiukšlių maišuose esančiais daiktais. Draudžiama šiukšlių maišus nešti glėbyje ar ant pečių.

V SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

51. Būtina išjungti elektros įrenginius ir pranešti tiesioginiam vadovui šiais atvejais:

51.1. prisilietus prie įrenginio korpuso ir pajutus elektros srovės poveikį;

51.2. pastebėjus detalių laidų stiprų įkaitimą;

51.3. sugedus elektros instaliacijai (neveikia, kibirkščiuoja elektros kištukinis lizdas, jungtukas);

51.4. pajutus svylančių laidų kvapą;

51.5. nutrūkus elektros energijos tiekimui.

52. Kilus gaisrui:

52.1. iškviešti pagalbos tarnybas bendruoju pagalbos telefonu 112;

52.2. evakuoti žmones;

52.3. gaisrą gesinti turimomis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis;

52.4. informuoti tiesioginį vadovą.

53. Įvykus nelaimingam atsitikimui darbe, pakeliui į darbą arba iš darbo:

53.1. nedelsiant iškviešti greitąją medicinos pagalbą arba kreiptis į artimiausią gydymo įstaigą;

53.2. suteikti nukentėjusiems pirmąją pagalbą;

53.3. informuoti tiesioginį vadovą;

53.4. darbo vietą ir įrenginių būklę, iki bus pradėtas tirti nelaimingas atsitikimas, reikia išlaikyti tokia, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu. Jei tai kelia pavojų aplinkinių žmonių gyvybei ar sveikatai, gali būti daromi tik būtiniausi pakeitimai, įforminus tam tikru aktu.

54. Įvykus avarijai, nedelsiant išeiti iš pavojingos zonos ir informuoti vadovą.

55. Esant ypatingam avariniam atvejui evakuotis iš pastato artimiausiu keliu.

56. Įvykus elektros įrenginių pažeidimams arba avarijai, virėjas privalo imtis priemonių, kad nesusidarytų pavojus žmonių gyvybei, gaisrui kilti ir įrenginių sugadinimui, nedelsiant pranešti tiesioginiam vadovui.

VI SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

57. Šiukšles, atliekas krauti į specialiai tam skirtą vietą (tara), nepalikti jų praėjimuose, kampuose ir neapšviestose vietose. Draudžiama užkrauti takus, skirtus priėjimui prie gaisro gesinimo priemonių, evakuacinių išėjimų.

58. Draudžiama šiukšles šiukšlinėse ir polietileniniuose maišuose spausti rankomis, kojomis ar kita kūno dalimi, nes yra pavojus susižeisti aštriais, smailiais šiukšlių maišuose esančiais daiktais. Draudžiama šiukšlių maišus nešti glėbyje ar ant pečių.

59. Sutvarkyti darbo vietą. Naudotus įrankius sudėti į jiems skirtą vietą.

60. Šiltu vandeniu su muilu nusiplauti rankas ir nusiprausti.

61. Informuoti tiesioginį vadovą apie darbo metu pastebėtus trūkumus, turėjusius įtakos saugiam pavesto darbo atlikimui.

62. Priešmokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo mokytojas, nukentėjęs dėl įvykio darbe, nelaimingo atsitikimo pakeliui į darbą arba iš darbo, ūmios profesinės ligos, jeigu pajėgia tai padaryti, ir asmuo, matęs įvykį arba jo pasekmes, privalo nedelsiant apie tai pranešti tiesioginiam vadovui, darbdavį atstovaujančiam asmeniui, įstaigos darbuotojų saugos ir

sveikatos tarnybai.

63. Priešmokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo mokytojas, nukentėjęs dėl įvykio darbe, nelaimingo atsitikimo pakeliui į darbą arba iš darbo, ūmios profesinės ligos, jeigu pajėgia tai padaryti, ir asmuo, matęs įvykį arba jo pasekmes, privalo nedelsiant apie tai pranešti tiesioginiam vadovui, darbdavį atstovaujančiam asmeniui, įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybai.

INSTRUKCIJĄ PARENGĖ:

UAB „VERSLO ALJANSAS“ (302327605)